

Stockholm stads Idrottsnämnd,
Stadshuset
Stockholm

Ang. "Nya Hammarbybacken"

Sjöstadsföreningen, som är den gemensamma organisationen för Hammarby Sjöstads bostadsrättsföreningar, överlämnar med detta brev en PM om "Nya Hammarbybacken" (Stockholm Ski Center), ett koncept som vi muntligen har presenterat för ledande företrädare för Idrottsnämnden.

Vi vill föreslå att Idrottsnämnden tar initiativet till en diskussion om "Nya Hammarbybacken" med de främsta intressenterna, Skistar, Svenska Skidförbundet och Stockholms Idrottsförbund samt skidsportens ledande sponsorer och fungerar som en arena för en dialog om hur en förstudie ska kunna genomföras.

Vi samarbetar i denna och andra frågor som gäller Hammarby Sjöstad med Exploateringskontoret, som för Stockholms stad tecknat avtal med Skistar om upplåtelse av Hammarbybacken i syfte att "ge underlag för en långsiktig satsning på Hammarbybacken, främst utförsåkning, men också sommarverksamheter".

Hammarby Sjöstad den 1 november 2012.

Bertil Stockhaus
Ordförande,
Sjöstadsföreningen

Allan Larsson
Projektledare,
Hammarby Sjöstad 2020

”Nya Hammarbybacken” **(Stockholm Ski Center)**

1. Vad är syftet med denna PM?

Syftet med denna PM är att ge Stockholms stads Idrottsnämnd information om konceptet för ”Nya Hammarbybacken”.

Den ska samtidigt fungera som information till Skistar, Svenska Skidförbundet, Stockholms Idrottsförbund och till skidsportens sponsorer.

Vår PM mynnar ut i ett förslag att Idrottsnämnden tar initiativet till en diskussion med berörda parter om ”Nya Hammarbybacken” och att alla berörda parter inbjuds till en dialog om hur en förstudie ska kunna genomföras.

2. Vad kan Stockholm lära av andra städers satsningar på skidor?

Intresset för skidåkning är stort i Stockholm, både motionsåkning och mer avancerad åkning, både längd- och utförsåkning. Stockholm är medlemsmässigt det största distriktet inom Svenska skidförbundet.

Möjligheterna att bedriva skidsport i Stockholm är begränsade på grund av korta vintrar med osäker tillgång till snö.

Skidsporten är nu på väg in i samma process som ishockeyn tidigare genomfört och som nu också fotbollen genomför, dvs att etablera inomhusanläggningar för träning och tävling. I Europa finns ett 30-tal inomhusanläggningar för utförsåkning, några exempel:

Alpin Center i Bottrop, Tyskland ”världens längsta”, 640 meter lång pist

Alpin Center i Hamburg-Wittenburg, 330 meter lång pist,

Snow World i Landgraaf, Holland, ”världens största”, 210 meter lång pist

Snow Factor i Breahead i Glasgow, med en 200 meter lång pist, ”störst i UK”

Chill Factore i Manchester, belägen fyra mil utanför Manchester, med en 180 meter lång pist, 600.000 besökare per år och intäkter på 120 milj kr per år.

I och runt dessa anläggningar finns skidskolor, familjeaktiviteter, hotell och restauranger, tävlingar och events. Chill Factore (ja, namnet stavas faktiskt så!) uppger att 500 arbetstillfällen har tillkommit som en följd av anläggningen, av vilka hälften gäller skidverksamheten.

När det gäller tunnlar för längdåkning förefaller Finland kommit långt, nu med fem-sex skidtunnlar, bland annat i Helsingfors. I Sverige finns en enda skidtunnel, i Torsby, i norra Värmland, som har 30.000 åkare per år, en stor del av dem kommer från Norge.

Det finns både idrottspolitiska och näringspolitiska skäl för att i Stockholm anlägga ett centrum för skidåkning året-runt. De idrottspolitiska skälen finns väl angivna i det nya idrottspolitiska programmet med en stark inriktning på folkhälsa och att få fler stockholmare fysiskt aktiva med särskild inriktning på ungdomar. Programmet betonar jämställdhet och mångfald, liksom anläggningar för fysisk aktivitet och idrotten som upplevelse och inspiration.

De näringspolitiska skälen handlar om Stockholms attraktivitet och besöksnäringarnas utveckling. Erfarenheterna från skidanläggningar i Storbritannien, Tyskland, Holland, Belgien och Frankrike talar ett tydligt språk om vilken roll sådana anläggningar kan spela för besöksnäringarna.

3. Vilken potential finns i Hammarbybacken?

Hammarbybacken är vintertid ett centrum för utförsåkning på skidor och bräda i Stockholm. I anslutning till Hammarbybacken finns elljusspår för skidåkning och motionslöpning.

Hammarbybacken används under den gröna delen av året för utförsåkning med cykel.

Hammarbybacken har tre pister av olika svårighetsgrad samt en barnbacke. Den längsta pisten är 450 meter, fallhöjden är 90 meter, dvs betydligt längre och brantare än de flesta existerande anläggningarna i Europa. Hammarbybacken är i dag utrustad med två släpliftar, snökanoner, belysning för kvällsåkning samt en kafébyggnad vid backens fot.

Hammarbybacken hade cirka 30.000 besökare under vintern 2011-2012, som var en dålig säsong med mindre än 60 åkdagar. Under vintern 2010-2011 hade backen dubbelt så många, dvs 60.000 skiddagar under 84 åkdagar.

Skistar arrenderar Hammarbybacken av Stockholm stad. Arrendeavtalet löper från den 1 januari 2011 till och med den 31 december 2015. I arrendeavtalet sägs att ”syftet med avtalet är att ge underlag för en långsiktig satsning på Hammarbybacken, främst utförsåkning, men också sommarverksamheter”.

I närområdet – Södermalm, Nacka och Söderförort – bor mer än en kvarts miljon människor. Men publikunderlaget är större än så; anläggningen nås via tunnelbana och tvärbana av tillresande från hela Storstockholm.

Vår bedömning är att det i Hammarbybacken finns en stor potential för att skapa en skidanläggning minst i klass med de bästa anläggningarna som har byggts upp i andra europeiska länder.

”Nya Hammarbybacken” skulle därutöver kunna erbjuda ett brett utbud av olika sportaktiviteter, såväl sommar som vinter. Det skulle också vara möjligt att erbjuda dagverksamhet i form av en Sports Camp/Fritis/kollo oberoende av säsong, ihop med möjligheten att utöva såväl alpin åkning som längdskidåkning utan kostsamma resor till andra mer snösäkra orter. Sådana aktiviteter skulle kunna ske i samarbete med entreprenörer, som driver verksamheter riktade till ungdomar. Alla ungdomar i Stockholmsregionen skulle därmed få möjlighet att via SL enkelt och till överkomliga kostnader få tillgång till en mycket attraktiv idrotts- och friluftsanläggning med stor bredd.

4. Hur ser konceptet för ”Nya Hammarbybacken” ut?

Vårt koncept för ”Nya Hammarbybacken” är ett bidrag till att förverkliga Stockholms stads ambition om en långsiktig satsning på Hammarbybacken. Konceptet kan sammanfattas i följande punkter:

Det ska vara en anläggning för året-runt skidåkning, både utförs- och längdåkning; längs Hammarbybackens fot på den östra och södra sidan anläggs en skidtunnel och från toppen med en sträckning på den östra sidan av backen anläggs en tunnel för utförsåkning.

Det ska vara en anläggning för motion och hälsa, framför allt för barnfamiljer och ungdomar, men också ge plats för mer avancerad åkning och för tävlingar

Den ska bygga på ny teknik som visar vägen för kostnadseffektiva skidtunnlar, ett koncept som kan bli en förebild för anläggningar på andra håll

Den ska ha ett energisystem som är kolioxid neutralt och energieffektivt och som utnyttjar den goda tillgången på energi under vår, sommar och höst

Den ska utformas som en del i en sammanhängande vision av samspel mellan anläggningar för arenaidrott – framför allt Globen och Nya Söderstadion - och anläggningar för breddidrott som skidåkning, jogging, friidrott och simning.

Den ska ingå som ett viktigt element i Stockholms näringspolitiska utveckling när det gäller turism och besöksnäring, en del i idén om ”Stockholm – Capital of Scandinavia”

Den ska vara ekonomiskt bärkraftig, vilket innebär att investeringarna ska finansieras genom intäkter från dem som utnyttjar anläggningen och således inte belasta den kommunala ekonomin.

5. Ny kostnadseffektiv teknik för skidtunnlar

I arbetet på "Nya Hammarbybacken" har vi studerat planerna på att i Bålsta bygga en anläggning för utförsåkning och att i Västerås anlägga en längdåkningstunnel. Planerna för båda dessa anläggningar har nu tills vidare lagts på is.

Vi har dragit slutsatsen att det är nödvändigt att utnyttja ny och kostnadseffektiv teknik för att kunna bygga skidanläggningar som är ekonomiskt bärkraftiga. Vi har därför inlett samarbete med Lindstrand Technologies - <http://www.lindstrandtech.com/> - i Storbritannien, ett världsledande företag inom "inflatable structures", lett av en svensk tekniker, Per Lindstrand. Företaget använder väv som kan blåsas upp och som kan formas, "skräddarsys", för olika ändamål. Denna teknik används för varmluftsballonger, hangarer för det amerikanska, brittiska och svenska flygvapnen och för kommersiella ändamål - ofta i mycket svåra miljöer med kyla eller värme. "Inflatable structures" kräver mindre ingrepp i mark och natur än de byggnader som planerats i Bålsta och Västerås, är lättare att sätta upp och ta ner, och kostar mindre i investering. De kan utrustas med en isolering som bidrar till mycket låga U-värden. Ett par mindre "inflatable structures" finns tillgängliga och skulle kunna prövas i Hammarbybacken eller på någon annan lämplig plats för test av hur sådana "byggnader" fungerar i skidmiljö.

6. Ett nytt energikoncept för "Nya Hammarbybacken"

Alla nya byggnader måste utformas så att de uppfyller de nationella energi- och klimatmålen; det gäller också den typ av "byggnader" som de planerade skidtunnlarna kommer att vara. Ambitionen är att bara använda förnybar energi och att göra anläggningen energieffektiv. Vi har därför inlett samarbete med Sveriges Tekniska Forskningsinstitut, SP, om ett nytt energikoncept för skidanläggningen.

Det första steget i detta koncept ligger i skalet och i den isolering, som kan byggas in och som gör att kylbehovet radikalt minskar jämfört med oisolerade betongtunnlar. En näst intill självförsörjande energilösning är målet. I Hammarby Sjöstad finns ett väl utvecklat energisystem för värme och kyla till vilket skidanläggningen kan anslutas. Här finns också möjlighet att lagra överskottsvärme från sommaren till vintern i den akvifär (grundvattenmagasin) som ligger under Skanstull som ett säsongslager. Här finns också möjlighet att producera förnybar el till värmepumpar och kylmaskiner. Sydslutningen av Hammarbybacken har näst intill ideal vinkel för storskalig produktion av solel.

7. En toppstuga för skidåkare och för turister

I konceptet för "Nya Hammarbybacken" ingår en upprustning av infrastrukturen i backen, som i dag består av två släpliftar, snökanoner och ett kafé, som håller öppet under skidsäsong. Det behövs en ny lift eller kabinbana samt byggnader som kan rymma omklädningsrum, bastu, skidshop, kafé och restaurang mm.

Till detta vill vi lägga en toppstuga som kan fungera som service inte bara för skidåkare, utan för alla som använder Hammarbybacken som en plats för motion och, inte minst, för tillresande turister. Stockholm är en av de få städer som inte utnyttjar sin "högsta punkt" som en turistattraktion. Från Hammarbybackens topp kan besökaren se stora delar av Stockholm, utloppet mot skärgården, Nacka och hela södra Storstockholm. Här finns en stor potential för att utveckla samspelet mellan idrottsverksamhet och besöksnäring.

8. IT-stöd för att förstärka upplevelsen av skidåkning

Erfarenheterna från existerande skidtunnlar byggda i betongelement är att man saknar de upplevelser som åkning i naturen erbjuder. Med den teknik som vi vill använda för "Nya Hammarbybacken", inflatable structures, finns det möjlighet att använda IT-teknik för att projicera vilken önskad naturmiljö som helst och till och med projicera tävlingsmiljöer i tunnlar samt stöd för utveckling av åkarens teknik. Grunden för detta är att skapa en öppen teknologiplattform som stödjer utveckling av innovativa tjänster så att besökaren får se och uppleva något nytt under åkningen. För att få tillgång till sådan teknik har vi inlett samarbete med Swedish Institute of Computer Science.

9. Investeringar och publikintäkter

Kvalificerade uppskattningar av investeringskostnader och framtida publikintäkter behöver göras. Det sker bäst genom en förstudie av "Nya Hammarbybacken".

Så här långt kan sägas att den valda tekniken och den valda platsen innebär radikalt lägre investeringskostnader än de som har kalkylerats för den planerade anläggningen i Bålsta. Genom att använda Hammarbybacken behöver inga stora, tunga och kostnadskrävande betongstrukturer uppföras för att skapa fallhöjd. Genom att använda "inflatable structures" sjunker kostnaderna för tunnlarna rejält. Genom det tänkta energikonceptet minskas driftkostnaderna. Genom etablering av en toppstuga med restaurang för året-runt-verksamhet ökar hyresintäkterna.

När det gäller intäkterna från åkare finns det goda skäl att tro att intresset blir stort. Det visar erfarenheterna från Chill Factore i Manchester och alla andra inomhusanläggningar för utförsåkning. Under en dålig vinter som den senaste hade Hammarbybacken 30.000 besökare, under ett gynnsamt år som 2010-2012 med 84 åkdagar hade backen 60.000 besökare, dvs 15.000-20.000 per månad.

Om man räknar försiktigt och antar att vardera tunneln skulle få 15.000 åkare per månad och att verksamheten skulle pågå under 10 månader blir det totala antalet skiddagar cirka 300.000. Som jämförelse kan nämnas att Chill Factore i Manchester – med en enda backe av mindre format! - attraherar dubbelt så många.

10. Vad skulle en skidanläggning betyda för sporten?

Två framgångsrika ledare inom skidsporten har kommenterat planerna på en året-runt anläggning i Hammarbybacken. Per-Åke Yttergård, nationell ledare för längdskidåkning inom Svenska Skidförbundet skriver: *"Behoven av ett konstsnöspår och en inomhusanläggning är stora i Stockholm. Jag hoppas att ni i Hammarby Sjöstad och vi i Skidförbundet i samverkan med olika intressenter ska kunna genomföra den planerade framtidssatsningen på en skidanläggning i Stockholm"*.

Lars-Åke Petterson, legendarisk ledare för skidlandslaget skriver: *"Att skapa en arena för skidsporten i Stockholm skulle också betyda mycket för rekrytering och för Svenska Skidförbundets totala verksamhet"*.

11. Förslag: från koncept till förstudie

Sjöstadsföreningen har genom HS2020 etablerat samarbete med idrottsrörelsen och med besöksnäringen och med experter på teknik, energi och IT och tagit idén om "Den nya Hammarbybacken" från idé till koncept.

Nästa steg är att genomföra en förstudie. Med tanke på att det nuvarande arrendeavtalet löper fram till slutet av 2015 anser vi att det är hög tid att starta en sådan förstudie för att ha planerna klara inför förhandlingar om en kommande arrendeperiod.

Sjöstadsföreningen vill därför föreslå Stockholms stads idrottsnämnd att ta initiativet till en diskussion om "Nya Hammarbybacken" med de främsta intressenterna, Skistar, Svenska Skidförbundet och Stockholms Idrottsförbund samt skidsportens ledande sponsorer och att fungera som en arena för en dialog om hur en förstudie ska kunna genomföras.

Sjöstadsföreningen samarbetar i denna och andra frågor som gäller Hammarby Sjöstad med Exploateringskontoret som för Stockholms stad tecknat avtal med Skistar om upplåtelse av Hammarbybacken i syfte att "ge underlag för en långsiktig satsning på Hammarbybacken, främst utförsåkning, men också sommarverksamheter".